

MİLLİ KÜTÜPHANE'DE “06 MİL YZ 4573-1” NUMARASI İLE KAYITLI MECMUA VE MUHTEVASI*

Poetry Collection and Its Contents That Registered in the National Library with the
Number “06 Mil Yz 4573-1”

Murat DEMİR**

Öz

Cönkler ve mecmualar yüzyıllar boyu âşık edebiyatının ve halk kültürünün en önemli kaynaklarından biri olmuştur. Bu makalede ele alınan mecmua içinde kayıtlı âşıkları ve şiirlerini gün yüzüne çıkararak bu kaynaklardan birini daha Türk kültür çalışmalarına kazandırma amacı güdülmüştür.

Üzerinde çalışılan kaynak 1951 yılında tamamlanmış ve Milli Kütüphane’de “06 Mil Yz A 4573-1” numarası ile kayıtlı olan mecmuadır. Bu çalışmada âşıkların mahlasları ve o mahlaslara ait şiirleri alfabetik sıra ile sayfa numaraları da verilerek belirtilmiştir. Karşılaşılan şiirlerin çoğu Alevi ve Bektaşî kültüründen izler taşımaktadır. Şiirlerin genel konusu dini-tasavvufî çerçevede olsa da din dışı şiirler de kendine yer bulmuştur. Mecmuanın ise kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Çoklukla yazım hataları yapılmıştır. Hece ve kafiyenin de bazen bozulduğu görülmüştür.

Çalışma temelde üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde cönk ve mecmuaların tarihsel değeri üzerinde durulmuştur. Âşıkların toplum içerisinde oynadığı rollere kısaca değinilmiş geçmiş ile şimdi arasında olan bağ açıklanmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde ise şiirleri teknik yönden değerlendirip işlenen konular belirtilmiştir. Her bir şairi teker teker değerlendirmek yerine genel yargılara varma yoluyla devam eden çalışma karşılaşılan bazı kusurların incelenerek bu kusurların nedenlerine odaklanmış, ölçü ve kafiye konusuna değinmiştir. Son bölümde de alfabetik sıra içerisinde âşıkların başlıkları açılmış, bu başlıkların altında ise sayfa sırasına göre o âşıklara ait şiirlerin ayaklarına yer verilmiştir. Hece ve aruz kullanan şiirler birbirinden ayırt edilerek belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Âşık Edebiyatı, Türk Halk Kültürü, Cönk, Mecmua, Ozan.

Abstract

Cönks (a kind of diary or notepad which contains poetries) and poetry collections has been one of the most important sources of folk literature and folk culture for centuries. We also aimed to bring one of these sources to Turkish cultural studies by revealing the folk poets and poems registered in poetry collection that we discussed in this article. The source that we are working on is a poetry collection, which was completed in 1951 and registered in the National Library with the number “06 Mil Yz a 4573-1”. In this study, we indicated the pseudonym of folk poets and the poems of these pseudonym by giving page numbers in alphabetical order. Most of the poems we come across bear traces of the Alevi and Bektashi culture. Although the general subject of the poems is within the religious-*Süfî* framework, non-religious poems have also found their place. The author of *Cönk* analysed in this study is not known. Numerous typos have been made. The syllable and rhyme are also sometimes seen to deteriorate.

The study consists of three parts. In the introduction, we focused on the historical value of *cönks* and collections. We briefly touched on the roles of folk poets in society. We tried to explain the connection between the past and the present. In the second part, we evaluated the poems from a technical point of view and mentioned the topics that were addressed. Instead of evaluating each

* Geliş Tarihi: 06.10.2020, Kabul Tarihi: 13.01.2021. DOI: 10.34189/hbv.98.007

** Bilim uzmanı, murat218demir@gmail.com, Sivas/Türkiye, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4500-8298>

poet individually, we tried to reach general deductions. We examined causes of the defects that we encountered undertaking this research. We touched on the subject of measure and rhyme. In the last part, we opened the titles of folk poets in alphabetical order. Under the titles of folk poets, we included rhyme of the poems belonging to those folk poets in page order. We have mentioned separately the poets who use the syllabic measure and the *aruz* (Ar. 'arūd) measure.

Keywords: Folk literature, Turkish Folk Culture, *Cönk*, Poetry Collection, Folk Poets.

1. Giriş

Cönkler ve mecmualar Türk şiir kültürünün en önemli kaynaklarının başında gelmektedir. Cönk kelimesini Doğan Kaya, “Başta halk şairlerinin şiiri olmak üzere çeşitli folklorik bilgilerin kaydedildiği ve uzunlamasına açılan (tulanî), sırtı dar, ensiz, deri kaplı defter. Benzerliğinden ve şeklinden dolayı bu defterlere sığdırıldı, danadili ve bazen de dil mecmua denildiği de olmuştur” (Kaya 2020: 229), şeklinde tanımlamaktadır.

Yukarıda bulunan tanımdan da anlaşılacağı gibi cönkler ve dahi mecmualar sadece şiirlerin arşivlendiği defterler değildir. Biz onların içinde halk doktorluğu örnekleri de bulabiliriz bir yemek tarifi de. Bu şekilde aslında düzensiz tutulmuş defterler olmaları onların kıymetini çok daha artırmakta, halk bilimi açısından paha biçilemez kaynaklar olmalarını sağlamaktadır. Bu defterlere sadece şiir kaynakları gözü ile baksak dahi onlarda kayıtlı şiirlerin gün yüzüne çıkarılması demek Türk şiirine ve kültürüne ait yeni bilgi, hüküm ve hazinelerin de gün yüzüne çıkarılması demektir.

Âşık kavramının Türk kültüründe sahip olduğu önem de düşünüldüğü zaman cönk ve mecmualarda kayıtlı bulunan şiirlerin kıymeti daha da iyi anlaşılır. Kökenleri İslamiyet öncesi kam/şaman geleneğine dayanan âşıklar var oldukları her dönem kültür aktarıcısı rolünü oynamalarının yanı sıra toplumun öne çıkan isimlerinden olmayı da başarmışlardır. Kam kelimesinin tanımı bile adeta bize âşık kelimesinin tanımını vermektedir. Öyle ki, kamlar normal insanlardan farklı yaratılışa sahip, farklı âlemler ile iletişime geçtiğine inanılan insanlardır. Onlar tanrılar/ruhlar tarafından bu iş için seçilmiş insanlardır (Çoruhlu, 2011).

İslamiyet'in kabulü ile Şamanist pek çok öge yok olsa da bir kısmı şekil değiştirerek varlığına devam etmiştir ki işte Âşıklık geleneği de bu tanımlama içine alabileceğimiz kavramlardan birisidir. Bahaeddin Ögel, “*Türk Mitolojisi*” kitabında kısmi olarak bu durumu şu şekilde açıklamaktadır: “Eski Türk kocaları, ad değiştirerek Hızır tanıtması ile ortaya çıkmışlardı. Türk edebiyatı ile şehir kültürlerinde Hızır, İslamiyet şalı ve anlayışı ile devam etmişti.” (Ögel 2002: 89).

Bütün bu bilgiler ışığında cönk ve mecmualar üzerinde yapılacak çalışmalar ile Türk şiirinin eşsiz ve saklı hazineleri keşfedilip değerlendirildiğinde hiç kuşkusuz milli kültürün kadim temelleri daha da kuvvetlenecek ve gelecek kuşakların dünü anlama ve yorumlama kabiliyetine yeni kazanımlar ekleneceği gibi, kadim zamanlar

ile aramızda kurulacak bağ da çok daha sarsılmaz olacaktır.

Bu düşünceler ekseninde Milli Kütüphane'de "06 Mil Yz A 4573-1"numarası ile kayıtlı olan mecmuayı ele alınarak bu çalışma ortaya çıkarıldı.

Söz konusu mecmuada bulunan şiirler temelde A4 kâğıdı boyutlarında bir deftere Osmanlı alfabesi kullanılarak kaydedilmiş haldedir ve bu çalışmada incelenen defterin iç sayfasında "Üçüncü Defter" ibaresi bulunmaktadır. Bu sayfayı takip eden sayfa 311 rakamı ile numaralandırılmıştır. En son sayfa numarası 635'tir. Şiirler aynı kütüphanede 06 Mil Yz A 4573-2 numara ile kayıtlı "Dördüncü defter" ile devam etmektedir. "Birinci Defter" ile "İkinci Defter" hakkında ise bir bilgi bulunamamıştır.

Defterin kimin tarafından derlendiği meçhuldür. Mecmua dördüncü defterin 980. sayfasında yer alan kayda göre 30.03.1951 tarihinde tamamlanmıştır. Dört defterin yazılmasının birkaç senelik bir zaman alacağı düşünüldüğünde şiirlerin yazılmasına 1940'lı yılların sonunda başladığını tahmin etmek olasıdır.

2. Şiirler Hakkında Genel Bir Değerlendirme

2.1. Şiir Tekniği

Şiirler nazari olarak yakın bir tarihte(1951) kaydedilmiş olmalarına rağmen cönk ve mecmualarda görülen kimi "kaydeden kaynaklı" kusurlar bu mecmuada da sıkça göze çarpmaktadır. Çoğu şiir hece veya aruz ölçüsünden sapan mısralar içermekte, çoklukla kafiyeleri bozulmaktadır. Söz gelimi 555. Sayfadaki "ermez vallahi" ayaklı şiirde hem 13 hem 9 hem de 11 heceli mısralarla karşılaşırız. Oysa şiir geneli ele alındığında 11'li ölçüde yazılmıştır. Şiir tekniği bakımından ele alınması gereken bu eksikliklerin şairin hatasından değil kaydeden şahsın eksikliğinden olduğu kuvvetle muhtemeldir.

Belirtilmesi gereken diğer bir husus ise bazı şiirlerde kaşımıza çıkan kusurların kaydeden kaynaklı olmaktan çok şair kaynaklı olduğu meselesidir. Örnek olarak 419. sayfada karşımıza çıkan "yar m'ola" ayaklı şiirde ayak sürekli değişmekte ve şiirde ayak bütünlüğü kaybedilmektedir. Bahsi geçen şiirde ayak mısraları şu şekilde devam eder;

1. yar m'ola
2. huri mi ola
3. bal mı ola
4. nur mu ola

Yukarıda da görüleceği gibi âşıktan kaynaklı olduğu kuvvetle muhtemel örnekler de bir hayli fazladır.

2.2. Muhteva ve Dil

105 farklı şairin şiirlerini içeren bu mecmua için ortak bir dil ve konu çıkarımı yapmak oldukça zor olsa da genel olarak aralarında bir ilişki olduğu yadsınmaz.

Şiirlerde en çok karşımıza çıkan konu Hz. Muhammed, Hz. Ali, Ehl-i Beyt ve On İki İmam sevgisidir. Kerbelâ Olayı da sıklıkla karşımıza çıkar. Tarikat adabı, din ulularının hayatı, beşerî aşk ve doğa konulu şiirlere de rastlarız.

Burada özel olarak belirtmek istediğimiz bir şiir ise mecmuanın genelinden bazı yönlerden ayrılmaktadır. 465. Sayfada karşımıza çıkan Kaygusuz mahlaslı “Karının kötüsü ateşi yakar oturur” ayaklı şiir bir pendname olup ideal kadının nasıl olması gerektiğini kötü kadının vasıflarını sayarak anlatmaktadır. Bu hali ile Dede Korkut hikayelerinde karşımıza çıkan bazı enstantanelere benzediğini söylemek gerekmektedir.

Mecmuada dil çoğunlukla sade olsa da özellikle beyit halinde yazılmış şiirlerde zaman zaman ağırlaşmaktadır.

3. Mecmuada Yer Alan Şair ve Şiirler

Mecmuada yer alan Arifoğlu, Ceyhunî, Fedayî, Sadık, Abdî, Pervane, Kul Sevindik, Kul Himmet, Pir Sultan, Tokatlı Nuri gibi aşıklar göz önüne alındığında şairlerinin genelini Sivas, Malatya ve Tokat yöresi âşıkları olması da dikkat çekicidir. Karşımıza çıkan aşıkların ve şiirlerin bir kısmının daha önce bilinen isim ve şiirler olmasının yanında ilk defa gün yüzü gören isimler de vardır.

Mecmuada şiirleri yer alan başlıca şairler şunlardır:

Abdî, Abdal, Agahî, Ahî, Ali, Arabî, Arifoğlu, Âşık Ali, Âşık Hasan, Âşık Muhammed, Âşık, Bahrî, Bayadî Veysî, Bedirî, Boranî, Cemalî, Cevabî, Cevherî, Ceyhunî, Çakerî, Damatî, Dedemoğlu, Derunî, Derviş Ali, Derviş Himmet, Derviş İsmail, Derviş Muhammed, Derviş Musa, Derviş Süleyman, Derviş, Destan, Emir Seyyid, Fakirî, Fedayî, Fehmî, Feyzî, Gevherî, Gülzarî, Güzidî, Halil, Hamdullah, Hasan Abdal, Hasan, Hasretî, Hatayî, Hubuyar, Hürremî, Hüseyinî, İbrahim, İkrarî, İrfanî, İsmail, Kalender, Kasımî, Katibî, Kaygusuz, Kâmil, Kemterî, Kudretî, Kul Abdal, Kul Hasan, Kul Himmet, Kul Hüseyin, Kul Mustafa, Kul Öksüz, Kul Sevindik, Kul Seyyah, Kul Yusuf, Mahlassız, Mir’atî, Muhibbî, Nedimî, Nesimî, Nevruz, Nihanî, Nihatî, Noksanî, Öksüz Veli, Pervane, Peyanî, Pir Sultan, Sadık, Sadık Abdal, Sefil Abdal, Sefil Ahmet, Sefil Ali, Sefil Edna, Sersem Ali Baba, Seydi Dedem, Seyranî, Sıdkî, Sırrı, Sultan Muhammed, Şah Kulu, Şem’î, Taklidî, Talimî, Teslim Abdal, Tokatlı Nuri, Turabî, Vasfî, Veli, Viranî, Zaifî, Zahmî.

Mecmuada en fazla şiiri olan 30 şiiri ile Abdî’dir. Onu Derviş Ali, Derviş Muhammed, Fedayî, Kul Himmet, Pir Sultan, Veli, Viranî takip eder.

Aşağıdaki kısımda şairler alfabetik olarak sıralanmıştır. İlgili şairin şiirinin bulunduğu sayfa numarası, şiirin ayağı, şiirin kaç dördlük / beyit / bent olduğu ve hangi ölçü ile oluşturulduğu da parantez içinde belirtilmiştir.

3.1. Abdî

- 333-334 / Anlara aşk-ı Hüda'dır Ehl-i Beyt (7 dördlük, 11'li hece)
- 334 / Şu denli Hak sana verdi adavet (7 dördlük, 11'li hece)
- 335 / Seni aslından insan isterler (7 dördlük, 11'li hece)
- 335-336 / Sana derler bu ne şaşkın ahmaktır (7 dördlük, 11'li hece)
- 336-337 / Ayağına soyunmaz başı güleş tutar (8 dördlük, 13'lü Hece)
- 337 / Ancak anı arifler yazar dediler (6 dördlük, 12'li Hece)
- 338 / Okumuşsun elif bayı dal nedir (6 dördlük, 11'li hece)
- 338-339 / Haline şükreyle hal sana güler (6 dördlük, 11'li hece)
- 339 / Kamil gelir kamil gider (7 dördlük, 8'li Hece)
- 340 / Kuran okur Kuran yazar (7 dördlük, 8'li Hece)
- 340-341 / İlimle ülfeti kemalinedir (4 dördlük, 11'li hece)
- 341 / Gönül birdir iki gönül istemez (6 dördlük, 11'li hece)
- 342-343 / El senin halini bilmiş bilmemiş (7 dördlük, 11'li hece)
- 353-354 / Hilaftır kılı kal Ehl-i Beytin (5 dördlük, 11'li hece)
- 354-355 / Ahmed gibi Hakk'a celip görmedim (5 dördlük, 11'li hece)
- 355-356 / Gülistan goncasın dermeye geldim (5 dördlük, 11'li hece)
- 356-357 / Ali'den gayri kim var kim (13 dördlük, 8'li Hece)
- 358-361 / Âdem bakıp gördü levh-i ezeli (17 dördlük, 11'li hece)
- 361-362 / Haber verir ağdan karadan sana (5 dördlük, 11'li hece)
- 362-363 / Ecel gelir bir gün bu cana yeter (5 dördlük-, 11'li hece)
- 363-364 / Varıp bir bilene sormak erkandır (8 dördlük, 11'li hece)
- 365-366 / Bir mürvet-i gani sultana kaldı (7 dördlük, 11'li hece)
- 366-367 / Andan mizan kaldı tarikat bize (5 dördlük, 11'li hece)
- 586 / Dedi bu carh-ı devranı döndürene aşk olsun (6 beyit)
- 586-587 / Dost yolunda masivadan geçen merdana aşk olsun (6 beyit)

587-588 / Kamil olan gönül noksana düşmez (5 beyit, 11'li hece)

588-589 / Visal canana eriştik bakalım (6 dördlük, 11'li hece)

589-590 / İstemem derdime dermanım sensin (5 dördlük, 11'li hece)

590-591 / Bize emr-i ferman geldi (7 dördlük, 8'li Hece)

593 /Eвлиyanın rehberisin Aliyyel Murtaza (8 beyit)

3.2. Abdal

512-514 / Kurbanımız kabul olsun erenler (9 dördlük, 11'li hece)

514 / İmam Zeynel pür tahirdir (5 dördlük, 8'li Hece)

3.3. Agahî

375 / Dergâh-ı Ali'nin farraşı olsam (4 dördlük, 11'li hece)

3.4. Ahî

576 / Daim boz bulanık akar sellerin Bağdat senin (5 dördlük, 15'li Hece)

3.5. Ali

419 / Salını salını gelen yâr m'ola (5 dördlük, 11'li hece)

553-554 / Kandıra gör müşkilimilâilâhe illallah (10 bent, 15'li Hece)

555 / Eli bir gerçeğe ermez vallahi (7 dördlük, 11'li hece)

629 / Errahmanirrahimrehnümadır (5 dördlük- 11'li hece)

3.6. Arabî

561 / Ateş-i suzan senindir Yâ Muhammed Yâ Ali (5 beyit)

3.7. Arifoğlu

540-541 / Yalancı çay seldir akar savuşur (6 dördlük, 11'li hece)

3.8. Âşık Ali

481 / Girmesi mi iyi girmemesi mi (5 dördlük, 11'li hece)

505 / Şöyle bir firkatli günler geliyor (5 dördlük, 11'li hece)

534-535 / Cihan yarın bir teline az gelir (5 dördlük, 11'li hece)

3.9. Âşık Hasan

429-430 / Gerçeği yok yalan ile düzen var (4 dördlük, 11'li hece)

433 / Vücudun yaradan yâre var yâre (5 dördlük, 11'li hece)

81-482 / Ona kalmayan dünya bize mi kalacak (5 dörtlük, 11'li hece)

500-501 / Yetiş imdadıma gel ...efendim (4 dörtlük, 11'li hece)

3.10. Âşık Muhammed

476B / Zehirli hasret aşını bana (476B 5 dörtlük, 11'li hece)

3.11. Âşık

477B-478 / Edepsizlik etme elden ayıptır (8 dörtlük, 11'li hece)

485 / Bir çeşm-i şehlayı çok gördün bana (3 dörtlük, 11'li hece)

548 / Elestü babında Fetahna'yız biz(3 dörtlük, 11'li hece)

3.12. Bahrî

371-373 / Kalbime ferah veren yazı gösterin (9 dörtlük, 12'li Hece)

486 / Salınıp girdiği yollar hu çeker (4 dörtlük, 11'li hece)

3.13. Bayadî Veysî

539 / Geldi döküldü hozana (5 dörtlük, 8'li Hece)

3.14. Bedirî

569 / Kuy-ı cananıma var haber eyle(4 dörtlük, 11'li hece)

3.15. Boranî

479-481 / Hile bulunur mu serde bakalım (9 dörtlük, 11'li hece)

3.16. Cemalî

591 / Vasl-ı mimarın eriştir kalb-i viranım meded (5 beyit)

3.17. Cevabî

411 / Ah çekip can-ı gönülden âşıkân ağlar bugün (5 dörtlük)

3.18. Cevherî

565-566 / Çeşmimiz içre bizim hem canımızdır Murtaza (10 beyit)

3.19. Ceyhunî

592 / Ezber eyledikçe inna gözlerin (3 dörtlük, 11'li hece)

592-593 / Zira aşk derdine derman bulunmaz (3 dörtlük, 11'li hece)

598 / Sellemü sellemna amenna dedim (3 dörtlük, 11'li hece)

598 / Teslim ettim şimdi ki halene (3 dörtlük, 11'li hece)

598 / Yaktık gül yağını velvelelerle (3 dörtlük, 11'li hece)

599 / Müjgânı süzölmüş kaş hilal olmuş (3 dörtlük, 11'li hece)

3.20. Çakerî

482-483 / Hoca namaz sorar mısın (9 dörtlük, 8'li hece)

3.21. Damatî

548-549 / Derdin dermanını verene yalvar (3 dörtlük, 11'li hece)

3.22. Dedemoğlu

578-579 / Hak-ı payına yüzüm sürdüm çok Şükür (4 dörtlük, 11'li hece)

3.23. Derunî

594-595 / Bir sırrı settara bağlı baŐımız (5 dörtlük, 11'li hece)

3.24. Derviş Ali

378-379 / Bulanı bulanı durulur mola (6 dörtlük, 11'li hece)

379-381 / Erkan tarık çala kim kerem gani (10 dörtlük, 11'li hece)

381-382 / Őad ol gönül Őad ol pirin geliyor (5 dörtlük, 11'li hece)

382-383 / Hakikat alemi ni sır eyledim (6 dörtlük, 11'li hece)

384-385 / Lal  mercan gevher geldi elime (9 dörtlük, 11'li hece)

386 / Katırı çekti gitti (6 dörtlük, 8'li Hece)

397-399 / Rehber buyruđunu tutmuyor talip (11 dörtlük, 11'li hece)

399-400 / Talip rehber e varmayınca olmaz (7 dörtlük, 11'li hece)

400-402 / Dostuna baŐka baŐ yolumuz bizim (9 dörtlük, 11'li hece)

402-403 / İkrar vermiŐ ikrarını görmezsin (6 dörtlük, 11'li hece)

404-405 / Hakk'a yalvarır dilimiz (7 dörtlük, 8'li Hece)

406-407 / Şöyle pirim var benim (12 dörtlük, 8'li Hece)

407 / Ali dergahına yazıldı Salman (2 dörtlük, 11'li hece)

441 / Ali'dir ki Şah-ı Merdan Ali'dir (4 dörtlük, 11'li hece)

461-462 / Şükür kılavuzum On İki İmam'dır (6 dörtlük, 11'li hece)

468-469 / Birisi kalbimde lal-i drdane (5 dörtlük, 11'li hece)

469-470 / Seven böyle sever On İki İmam'ı (5 dörtlük, 11'li Hece)

499-500 / Elhamdlillahın beyanı Haydar (8 dörtlük, 11'li hece)

501-503 / Cennette kevser dağıtır sakidir cenab-ı Haydar (20 beyit)

503-504 / Soyuyorlar Şah-ı Merdan Ali'yi (6 dördlük, 11'li hece)

542 / Lütfü çok Hüda'dan nazar dediler (7 dördlük, 11'li hece)

551-552 / Erenler uyanup Mehti gelecek (8 dördlük, 11'li hece)

3.25. Derviş Himmet

580-581 / Ömrün geldi geçti haberin var mı? (5 dördlük, 11'li hece)

3.26. Derviş İsmail

408-409 / Erzana Dağına attığın söyler (17 dördlük, 11'li hece)

3.27. Derviş Muhammed

312 / Böyle bir güzellin divanesiyem (5 dördlük, 11'li hece)

313-315 / Görünce yüzünü vallah (15 dördlük, 8'li Hece)

316-317 / Dostun muhabbeti bana hoş geldi (9 dördlük, 11'li hece)

318 / Anca Şah Merdan Ali Murtaza olmayınca (7 dördlük, 11'li hece)

319-320 / Katmış ola Allah Allah (7 dördlük, 8'li Hece)

320 / Hükmümün harmanı bu mudur yoksa (7 dördlük, 11'li hece)

321-322 / Dört kapu kırk makam emr-i mürşit var (9 dördlük, 11'li hece)

323-325 / Mert olup meydanda merdanı gözet (9 dördlük, 11'li hece)

325 / Cemalin suresi Bâ-yı Bismillah (10 beyit, 11'li hece)

343-345 / Tabib-i Lokman sadık yare çevrilir (9 dördlük, 11'li hece)

345-346 / Kaf-i nun emriyle meyhane geldim (5 dördlük, 11'li hece)

346 / Aliyyel Murtaza ol Şah-ı Merdan (4 dördlük, 11'li hece)

347 / Bu gün mekanın hazretullahtır (5 dördlük, 11'li Hece)

348 / Aliyyel Murtaza sırr-ı abadır (6 beyit, 11'li hece)

348-351 / Erenler duadan unutman bizi (17 dördlük, 11'li hece)

352-353 / Gönlü ganidir pirim var benim (8 dördlük, 11'li Hece)

434-435 / Gafil gafletinden uyan dediler (5 dördlük, 11'li hece)

435-436 / İmana salih olan şeytana düştü (5 dördlük, 11'li hece)

436-437 / Ne düşüp gezersin düzde derede (9 dördlük, 11'li hece)

542 / Arz-ı aladan geldi sır erenler (6 dördlük, 11'li hece)

3.28. Derviş Musa

524 / Yazıp defterini veren sendedir (şiirin son 3 dördlüğü var, 11'li hece)

3.29. Derviş Süleyman

431-432 / Yetiş imdadıma Boz Atlı Hızır (5 dördlük, 11'li hece)

508-509 / Ziya kandilinde durmadı mı Ali (13 dördlük, 11'li hece)

517-519 / Göçtü derler Sultan Cemal Efendi (12 dördlük, 11'li hece)

616 / İli er aslan oğlunun (7 dördlük, 8'li Hece)

617 / Ya Ali senden meded (7 dördlük, 7'li Hece)

633-635 / Ya erenler Hacı Bektaş Veli'nin (12 dördlük, 11'li hece)

3.30. Derviş

425-426 / Batın söylenen sözden haber ver (6 dördlük, 11'liHece)

3.31. Destan

455-458 / Al yeşil sancağı çekin gidelim (16 dördlük, 11'li hece)

3.32. Emir Seyyid

495 / Açılmaz ki melamet var (8 dördlük, 8'li Hece)

3.33. Fakirî

572 / Hiç misli cihana gelmemiş anın (4 dördlük, 11'li hece)

3.34. Fedayî

595 / Kaddin tuba haddin burhandır canım (7 dördlük, 11'li hece)

596 / Bilmeyen nadana keşfetme razı (5 dördlük, 11'li hece)

596-597 / Kamiller safında bulunamazsın (5 dördlük, 11'li hece)

597 / Yirmi bir satır vech-i havvadan (3 dördlük, 10'lu hece)

597 / Hakka doğru giden yolu tanımaz (5 dördlük, 11'li hece)

607 / Rahmeti Mevladan cüda oldular (3 dördlük, 11'li hece)

608 / [...] buyurdu celil (5 dördlük, 11'li hece)

627-628 / Mürvet Şah-ı Merdan sana sığındım (7 dördlük, 11'li hece)

632 / Aşığın halinden canan habersiz (5 dördlük, 11'li hece)

3.35. Fehmî

615-616 / Mürşide gayet ulu adem ile şöhreti (5 dörtlük, 15'li hece)

3.36. Feyzî

626-627 / Muhammed Mustafa hakkı bağışla (15 dörtlük, 11'li hece)

3.37. Gevherî

483-484 / İnsafa gelmezsin merhametin yok (3 dörtlük, 11'li hece)

484-485 / Bir dahi görmeyim seni yar ile (4 dörtlük, 11'li hece)

568 / Terk etmem seni bin kan olursa (3 dörtlük, 11'li hece)

573 / Varsın benden özgelere yar olsun (3 dörtlük, 11'li hece)

3.38. Gülzarı

635 / Ey gafil insan haberiniz var mı bundan (3 dörtlük- sayfa eksik, heceölçüsü belirsiz)

3.39. Güzidî

602 / Tuti-yi sûryaneler güftarı bizden öğrenir (4 dörtlük)

3.40. Halil

426-428 / Uryan olup suyu yoktan veren kim idi (11 dörtlük, 11'li hece)

3.41. Hamdullah

439-440 / Darlıp küsensiniz (4 dörtlük, 7'li Hece Ölçüsü-?)

3.42. Hasan Abdal

405-406 / Söylesin dil söyleten Hak değil mi? (4 dörtlük, 11'li hece)

3.43. Hasan

423-424 / Anda Zülfikar'ı bileten kimdir (10 dörtlük, 11'li hece)

3.44. Hasretî

440-441 / Pirim Hacı Bektaş Ali kendidir (4 dörtlük, 11'li hece)

447 / Halk eden Settar'a bak (5 dörtlük, 8'li hece)

473-476 / Yeri göğü arşı Allah (32 dörtlük, 8'li Hece)

555-556 / Açıldı deryaya saldı gidiyor (5 dörtlük, 11'li hece)

3.45. Hatayî

390 / Yüzüm tabanına sürsem ya Ali (6 dörtlük, 11'li hece)

392 / Ki bunca gazilerin serveriyim (9 beyit, 11'li hece)

394 / Bu güzelliğ geçür bir gün (5 dörtlük, 8'li Hece)

418-419 / Aşkın ateşi yaktı yandırdı (6 dörtlük, 11'li hece)

452 / Gelen Murtaza Ali'dir Ali (8 dörtlük, 8'li Hece)

496 / Muhammed bile kalktı Kırklar ile semaha (5 dörtlük, 14'lü hece)

3.46. Hubuyar

438-439 / Emanettir size İmam Hüseyin (6 dörtlük, 11'li hece)

3.47. Hürremî

591-592 / Rahimsin ya ilahi ya ilahi (4 altılık, 11'li hece)

3.48. Hüseynî

391 / Ne sen beni unut ne de ben seni (4 dörtlük, 11'li hece)

416 / Yahşi yiğit yaranından bellidir (5 dörtlük, 11'li hece)

416-417 / Bir rahat pir kalmamış şimdicek (5 dörtlük, 11'li hece)

418 / Bir rahat kalmamış nesin söyleyim (5 dörtlük, 11'li hece)

424-425 / Yedi günde şu cihanı var kıldı (11 dörtlük, 11'li hece)

476-477A / Deniz de bir dalga da bir göl de bir (7 dörtlük, 11'li hece)

478-479 / Gazel oldu güllerimiz bozuldu (7 dörtlük, 11'li hece)

524-526 / Hak söyle de Hakkı doğru ara gör (8 dörtlük, 11'li hece)

537 / Evliyadan bir ikrar vermeye idik (5 dörtlük, 11'li hece)

540 / Taze bir kadındır cümle anamız (5 dörtlük, 11'li hece)

3.49. İbrahim

631 / Dertlere derman ver Hacı Bektaş (5 dörtlük, 11'li hece)

3.50. İkrarî

614 / Böyle mi ahdimiz ezeli yar yar (3 dörtlük, 11'li hece)

3.51. İrfanî

462 / Bütün cümle alem düşman olursa (3 dörtlük, 11'li hece)

3.52. İsmail

414-415 / Hizmet eden iki kuldur (10 dörtlük, 8'li Hece)

505 / Bizim Ehl-i Beyt'e ikrarımız var (3 dörtlük, 11'li hece)

531-532 / Çar anasır şeş cihetten görünen imlaya bak (7 dörtlük, aruz ölçüsü)

599 / Celalinden yaktı nar geldi geçti (6 dörtlük, 11'li hece)

601 / Elif deyip be noktasın koydular (5 dörtlük, 11'li hece)

622 / Dalanlara pirim Allah eyvallah (3 dörtlük, 11'li hece)

3.53. Kalender

458-459 / Erdim muradıma elhamdülillah (5 dörtlük, 11'li hece)

3.54. Kasımî

391-392 / Ben ezelden var idim (7 beyit, 15'li hece)

3.55. Katibî

612-614 / Kula Hak'tan olur ihsan dediler (7 dörtlük, 11'li hece)

3.56. Kaygusuz

465 / Karının kötüsü ateşi yakar oturur (4 dörtlük, 8'li hece)

3.57. Kamil

630 / Sen sanma şikâyet (10 beyit-6'lı hece)

3.58. Kemterî

442 / Çok şükür Ali'ye şükür (5 dörtlük, 8'li Hece)

538-539 / Ne olur insafa gel bazı bazı (5 dörtlük, 11'li hece)

545 / İki söz yazar derler (5 dörtlük, 8'li Hece)

3.59. Kudretî

564-565 / Dalkavukluk eyleyip namerdi hünkâr eylemem (5 beyit, 15'li hece)

566 / Haddini bilmezle ülfet eyleme (3 dörtlük, 11'li hece)

569 / Bahr-ı aşkında gezdiğim ummanı gözler gözlerim (5 beyit, 16'lı hece)

570 / Gayrıya bakma âşık ol varı sen sende ara (5 beyit, 15'li Hece)

3.60. Kul Abdal

373 / Sırr-ı Yezdan'sın (7 dörtlük, 5'li Hece)

3.61. Kul Hasan

558 / Dersimiz Muhammed Ali'den gelir (7 dörtlük, 11'li hece)

560 / Sultan Ali ummanı bu gözlere (9 dörtlük, 11'li hece)

3.62. Kul Himmet

- 367-368 / Niceler isterdi çoşları bu cura-yı şerbette (12 beyit)
386-387 / Ya bu hasiretlik böyle kalsın mı? (4 dörtlük, 11'li hece)
396 / Bülbül de kendini yaza düşürür (3dörtlük, 11'li hece)
415-416 / Din aşkına kılıç çaldım bilesin (5 dörtlük, 11'li hece)
421-422 / Akıp gözyaşı sel olmadı mı (6 dörtlük, 11'li hece)
422-423 / Arayıp da üstadını bulmalı (10 dörtlük, 11'li hece)
476B-477B / Çık yüzüm üstüne cihana dilber (7 dörtlük, 11'li hece)
482 / Muhabbet de Muhammed'e hasıldır (5 dörtlük, 11'li hece)
488-490 / Kuduretten bir top indi süzüldü (27 dörtlük, 11'li hece)
514-515 / Sıdk ile kaldırıp atandan meded (5 dörtlük, 11'li hece)
516-517 / Pire varmayınca yoktur çaresi (8 dörtlük, 11'li hece)
553 / Bu mülkün sahibi Ali değil mi (5 dörtlük, 11'li hece)
562-563 / Bir dem divanına dursam ya Ali (7 dörtlük, 11'li hece)
563-564 / Hüseyin'im mevalim ne dersin (6 dörtlük, 11'li hece)
568-569 / La ilahe illallah yazıla (8 dörtlük, 11'li hece)

3.63. Kul Hüseyin

- 491-492 / Evvel ahir sultanındır şu meydan (8 dörtlük, 11'li hece)

3.64. Kul Mustafa

- 487 / Gir seyran eyle der Balım Sultan (4 dörtlük, 11'li hece)
573 / Görüp dertli olmadan görmem neyleyim (4 dörtlük, 11'li hece)

3.65. Kul Öksüz

- 417 / Kalkın pervaz kurun uçun turnalar (6 dörtlük, 11'li hece)
420-421 / Ala gözlü pirim midir gider bu (6 dörtlük, 11'li hece)
432-433 / Daim aşkınan meye dolandır (5 dörtlük, 11'li hece)

3.66. Kul Sevindik

- 624-625 / Alemlerin ümidi Hacı Bektaşî Veli (10 bent)

3.67. Kul Seyyah

477B / Dostun eşiğine varılması güç (4 dörtlük, 11'li hece)

3.68. Kul Yusuf

419-420 / Alemler sahibi Haydar bizimdir (5 dörtlük, 11'li hece)

3.69. Mahlassız

529-530 / Ahir sualimi versin güzeller (6 dörtlük, 11'li hece)

581-582 / Varsam ağlayağlayı (11 dörtlük, 8'li hece)

583-584 / Derdime derman katarsın (13 dörtlük, 8'li hece)

3.70. Mir'atı

603 / Endazeden geçti boyumuz bizim (5 dörtlük, 11'li hece)

3.71. Muhibbî

374 / Mürşidine irşad olur (5 dörtlük, 8'li Hece)

529 / Ziyaret etmenin zamanı geldi (3 dörtlük, 11'li hece)

3.72. Nedimî

369 / Cihana pür nurdur gelen (4 dörtlük, 8'li Hece)

3.73. Nesimî

428-429 / Bu kapuyu aç gir dediler (6 dörtlük, 8'li hece)

539-540 / Talim etmez aksi derse çalısır (4 dörtlük, 11'li hece)

577-578 / Velakin olmasın yeni (5 dörtlük, 8'li hece)

3.74. Nevruz

496-498 / Seyyid Sultan Dede Kargın görünür (17 dörtlük, 11'li hece)

3.75. Nihanî

604 / Visali [...] edip inandırırca (4 dörtlük, 11'li hece)

605 / Bu dertli sinemi yare düşürdü (5 dörtlük, 11'li hece)

599 / Feryadandelib zar garip garip (4 dörtlük, 11'li hece)

3.76. Nihatî

472-473 / Aç başını yaradadı seversen (6 dörtlük, 11'li hece)

3.77. Noksanî

498-499 / Meded hey dertlerin dermanı Haydar (11 dörtlük, 11'li hece)

546 / Hatemi peygamber gibi (9 dörtlük, 8'li Hece)

3.78. Öksüz Veli

521 / Kara giydi süremiyor yolumuz (4 dörtlük, 11'li hece)

550 / Ol zaman kandilde nur idi Ali (7 dörtlük, 11'li hece)

3.79. Pervane

443-444 / Turab ol hak ile yeksanı gözet (7 dörtlük, 11'li hece)

444-446 / Beytullah yanında nişanımız var (13 dörtlük, 11'li hece)

3.80. Peyanî

549-550 / Vücut kişverinden sultandan geldim (11 dörtlük, 11'li hece)

3.81. Pir Sultan

393 / Yetiş Murtaza Ali'm imdat günüdür (7 dörtlük, 11'li hece)

395 / Gel dinim imanım İmam Hüseyin (5 dörtlük, 11'li hece)

430-431 / Zahir batın yönümüze kerrar var (5 dörtlük, 11'li hece)

449 / Ne sen beni unut ne de ben seni (5 dörtlük, 11'li hece)

453 / Üç yıldız karşımda görünür durur (5 dörtlük, 11'li hece)

459-460 / Kendi de iniler Pir Sultan deyü (6 dörtlük, 11'li hece)

464-465 / Yetiş On İki İmam Murtaza Ali (5 dörtlük, 11'li hece)

477A / Muhammed'in düğünü var cennette (5 dörtlük, 11'li hece)

490-491 / Kurduğu yollara gitmiyor talip (6 dörtlük, 11'li hece)

492 / Uyabilirsen gel beri (5 dörtlük, 8'li Hece)

492-493 / Gelmez misin mah cemalin sevdiğim (4 dörtlük, 11'li hece)

493-494 / Mihman canlar bize sefa geldiniz (5 dörtlük, 11'li hece)

504 / Tarikate giden Müslüman mıdır (5 dörtlük, 11'li hece)

510-511 / Emanetten bir don giymiş döndüm (5 dörtlük, 11'li hece)

511-512 / Fatma Ana'yı müjdeleyen kim idi (5 dörtlük, 11'li hece)

542 / Yağmadan geliyor bizim dedeler (5 dörtlük, 11'li hece)

551 / Şolbad-ı saba gibi esen Ali'dir (5 dörtlük, 11'li hece)

558-559 / Hak deyip tuttuğum el yeter bana (7 dörtlük, 11'li hece)

559 / Yok meydanı değil var meydanıdır (5 dörtlük, 11'li hece)

3.82. Sadık

471-472 / Selman'ın çiğninde oğlanı gördüm (6 dörtlük, 11'li hece)

510 / Kalu beladan beri (5 dörtlük, 8'li Hece)

547-548 / Çarde evidir evinin mekânı (7 dörtlük, 11'li hece)

3.83. Sadık Abdal

377-378 / İns ü cinni yok alemde kalmamış envare mest (11 beyit)

3.84. Sefil Abdal

468 / Er olan imanı küfre sayar mı (3 dörtlük, Şiirin başı yok, 11'li hece)

3.85. Sefil Ahmet

470 / İmam Hüseyin'in yası bu deyü (4 dörtlük, 11'li hece)

3.86. Sefil Ali

410 / Ağla gözler Hüseyin'in aşkına (9 dörtlük, 11'li hece)

448-449 / Bu yolun güttüğünü sorsun da gelsin (7 dörtlük, 11'li hece)

532-533 / Düşürdü meylimi yâre kaşların (5 dörtlük, 11'li hece)

533-534 / Nice makam makam gezdim idi ben (7 dörtlük, 11'li hece)

534 / Cihan yârin bir teline az gelir (5 dörtlük, 11'li hece)

536-537 / Durmayup sevdiği gelesin demiş (6 dörtlük, 11'li hece)

3.87. Sefil Edna

412 / Şah Hasan'dır Hulk-ı Rıza Şah Hüseyin-i deşt-i Kerbelâ (5 dörtlük, aruz)

414 / Hak Muhammed nura bağışla yeter (5 dörtlük, 11'li hece)

451 / bir kez nikabını kaldır sevdiğim (5 dörtlük, 11'li hece)

526-527 / Hatayî Kul Himmət Pir Sultan Abdal (7 dörtlük, 11'li hece)

552 / Petekte bala benzer bir güzel (5 dörtlük, 11'li hece)

3.88. Sersem Ali Baba

622-623 / Hep niyazlar kabul olur sabahtan (5 dörtlük, 11'li hece)

3.89. Seydi Dedem

557 / Allah bir Muhammed Ali aşkına (7 dörtlük, 11'li hece)

3.90. Seyranî

561 / Kuduret katının elinde idim (4 dörtlük, 11'li hece)

620 / Mürşidin emrine itaat eyle (4 dörtlük, 11'li hece)

3.91. Sıdkî

486 / Elveda ey nev civanım hoşça kal (4 dörtlük, 11'li hece)

584 / Şirkiyle küfrü iman sanırlar (7 dörtlük, 11'li hece)

585 / Nahnükasemna'yı bilelim kardaş(5 dörtlük, 11'li hece)

608 / Elveda ey nev civanım hoşcakal (5 dörtlük, 11'li hece)

609-610 / Ağla sazım ayrılık var bu gece (6 dörtlük, 11'li hece)

611 / Efendim sultanım eğlenme tez gel (3 dörtlük, 11'li hece)

612 / Cemalin he vallah Kuran'a benzer (3 dörtlük, 11'li hece)

3.92. Sırrı

420 / Dost illeri hayal hayal kalındı (4 dörtlük, 11'li hece)

545 / Kanı olmaz olanlardanız (3 dörtlük- 11'li hece)

3.93. Sultan Muhammed

376-377 / Dövdürdü çiğeri özünü kurban (6 dörtlük, 11'li hece)

3.94. Şah Kulu

370 / Ay gün şafakta turda görünür (5 dörtlük, 11'li hece)

3.95. Şem'î

603-604 / Bir dedik kalübeliden demeyiz Gaffar iki (5beyit)

3.96. Taklidî

614-615 / Dolanır cümle cihanı gezeli Bektaşiler (3 dörtlük, 15'li hece)

3.97. Talimî

593 / Da`va-yı derdi aşk-ı hastayı hicran olandan sor (5 beyit)

3.98. Teslim Abdal

508 / Evvel cesedini bilde ondan gel (6 dörtlük, 11'li hece)

3.99. Tokathı Nuri

585-586 / Pirde nikab olmaz bana (5 dörtlük, 8'li hece)

3.100. Turabî

326 / Bahar eyyamı geldi hoş muhabbet vaktidir şimdi

329-330 / Nakş olan ol surete Sebü'l-Mesan esrarıdır (5 beyit)

330 / Perr ü balin yakmasa suzanafırfırfırlanır (7 beyit)

331-332 / Sad hezarömr-ü sürur ile geçer sin bir an (6 bent)

332 / Gonçe-yifem hokka dehenserv ü semen zibaya bak (7 beyit)

506 / Muratın yarasına bir dane yeter (4 dörtlük, 11'li hece)

547 / Danesini samanından seç de gel (3 dörtlük, 11'li hece)

547 / O çeşmenin kaç harkı var gülü kaç (3 dörtlük, 11'li hece)

606 / Er önünde edep erkanbilürüz (5 dörtlük, 11'li hece)

608 / Her gönülden geçen eri bilürüz (3 dörtlük, 11'li hece)

3.101. Vasfî

621 / Muhammed Mustafa Ali aşkına (5 dörtlük, 11'li hece)

3.102. Veli

413 / Yakar rakibin acı sözleri (5 dörtlük, 11'li hece)

450 / Çekip gider bir gözleri sürmeli (5 dörtlük, 11'li hece)

454 / Kusurum varısamürvetim de var (5 dörtlük, 11'li hece)

460 / Yetmiş ola Allah Allah (5 dörtlük, 8'li Hece)

463-464 / Şöyle Pir Sultan'ım gitmiş (6 dörtlük, 8'li Hece)

493 / Bir acayıp mestan bakar bu gözler (5 dörtlük, 11'li hece)

506-507 / Eğer arif isen dinle sözümü (8 dörtlük, 11'li hece)

507 / Kuran mı indi hece mi indi (5 dörtlük, 10'lu Hece)

520-521 / Ölmeye niyetli hastamız vardır (6 dörtlük, 11'li hece)

527-528 / Hünkar Hacı Bektaş Veli'ye kaldı (6 dörtlük, 11'li hece)

528-529 / Meded kıl ya Resulullah (5 dörtlük, 8'li hece)

556 / Bir veled candan hariç (6 dörtlük, 8'li hece)

3.103. Viranî

544 / Kanda baksam dem be dem didarımız Seyyid Ali (5 bent)

3.104. Zaiifî

579-580 / Sana hayran olmuşum (7 bent-6mısralık, 7'li hece)

3.105. Zahmî

578 / Yar sevdasın baştan ırak edendi (3 dörtlük, 11'li hece)

Kaynaklar

Arşiv Kaynakları

Millî Kütüphane (06 Mil Yz A 4573-1)

Araştırma Eserleri

Çoruhlu, Yaşar. (2011). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Kaya, Doğan. (2020). *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Ögel, Bahattin. (2002). *Türk Mitolojisi*. Ankara: TDK Yayınları.